

Zápis se zasedání Výboru pro práva obětí

Datum:	24. dubna 2025 od 14 do 17 hodin.
Místo:	Budova Strakovy akademie (nábřeží Edvarda Beneše 128/4, Praha 1), tiskový sál (Atrium)
Přítomni:	Klára Kalibová (místopředsedkyně), Daniela Konečná (místopředsedkyně), Petra Naskosová, Kateřina Šlesingerová, Veronika Andrtová, Markéta Hronková, Milan Šimek, Eliška Hronová, Kateřina Bělohávková, Jaroslav Hrabálek, Adéla Hořejší, Petra Masopust Šachová, Aneta Janigová, Michaela Roubalová, Hana Jandová, Kristýna Pešáková, Daniel Bartoň.
Hosté:	Kateřina Jirásková, Jana Čechová, Markéta Sailer.
Omluveni:	Jitka Poláková, Petra Wünschová, Barbora Čechová, Jiří Berkovec.
ÚV:	K. Š. Laurenčíková (zmocněnkyně vlády pro lidská práva), M. Crha (tajemník Rady vlády pro lidská práva), D. Chytil (tajemník Výboru).

Program jednání:

1. Představení důvodů vzniku Výboru (transformace výboru z dřívější pracovní skupiny), poděkování vládní zmocněnkyni a iniciátorům této změny
2. Představení aktuálního legislativního stavu s výhledem na legislativní otevření zákona o obětech trestných činů (Klára Kalibová)
3. Představení dalších struktur prosazujících práva obětí (Odborný panel MSp, Podsekce pro práva obětí)
4. Organizační struktura: jak výbor jedná, kdo připravuje jeho zasedání, jaké jsou výstupy, zázemí ze strany ÚV, vzájemná komunikace a předkládání návrhů
5. Představení členstva a konkrétních témat, které by Výbor měl řešit v roce 2025
6. Nerespektování § 17 zákona o obětech trestných činů (hostka: Kateřina Jirásková, státní zástupkyně)

1. Úvod: Představení důvodů vzniku Výboru (transformace výboru z dřívější pracovní skupiny), poděkování vládní zmocněnkyni a iniciátorům této změny

Poznámka sekretariátu Rady vlády pro lidská práva: Z osobních důvodů byla omluvena předsedkyně Výboru Jitka Poláková.

Zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková uvedla první zasedání Výboru pro práva obětí. Výbor vzniká v návaznosti na usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 18. 3. 2025. Výbor má dlouhodobě přispívat k tvorbě politik v oblasti práv obětí, které jsou

kvalitní, mezioborové, založené na participaci. Výbor navazuje na činnost zrušené Pracovní skupiny pro efektivní trestní justici, která naplnila svůj účel vytvořením skvělého materiálu Teze trestní politiky, se kterým dnes pracuje Ministerstvo spravedlnosti.

Místopředsedkyně Klára Kalibová poděkovala paní zmocněnkyni a Odboru lidských práv a ochrany menšin za jejich práci a zřízení Výboru.

2. Představení aktuálního legislativního stavu s výhledem na legislativní otevření zákona o obětech trestných činů

Klára Kalibová dále představila nové směrnice EU (novelizace oběťové směrnice a směrnice o prevenci obchodování s lidmi), které bude nutné provést do národního práva. To bude znamenat novelu trestního zákoníku, trestního řádu a zákona o obětech trestných činů. Směrnice například předvídá velká komplexní centra pro oběti sexualizovaného násilí napříč regiony.

3. Představení dalších struktur prosazujících práva obětí (Odborný panel MSp, Podsekce pro práva obětí)

Petra Naskosová představila další platformy zaměřené na práva obětí trestných činů, jmenovitě podsekcí České advokátní komory pro práva obětí a Odborný panel k problematice obětí trestných činů resortu justice.

4. Organizační struktura: jak výbor jedná, kdo připravuje jeho zasedání, jaké jsou výstupy, zázemí ze strany ÚV, vzájemná komunikace a předkládání návrhů

Tajemník Rady vlády pro lidská práva Miroslav Crha prezentoval organizační rámec Výboru jako pracovního a stálého orgánu pod Radou vlády pro lidská práva (Rada). Výboru pro práva obětí předsedá Jitka Poláková. Místopředsedkyněmi Výboru jsou Klára Kalibová a Daniela Konečná. Tajemníkem Výboru je David Chytil. Byl představen statut a jednací řád Výboru a informace o očekávané činnosti Výboru ve vztahu k Radě, průběhu zasedání, členství a hlasování. Výbor bude mít vlastní stránku na webu Úřadu vlády.

5. Představení členstva a konkrétních témat, které by Výbor měl řešit v roce 2025

Členové a hosté následně představili svoje aktivity svých institucí a svoje priority.

Daniela Konečná (KVOP)

- KVOP se dlouhodobě zabýval peněžitou pomocí obětem trestných činů, ale nyní se od 1. 7. 2025 jeho působnost rozšiřuje (dětský ombudsman, národní lidskoprávní instituce)
- Mezi priority patří
 - financování neziskového sektoru a financování pomoci obětem (dotační politika státu)
 - poskytování pomoci dětským obětem a obětem se zdravotním postižením (např. se nevedou statistiky).

Petra Naskosová (Česká advokátní komora)

- Česká advokátní komora je připravena spolupracovat na připomínkování zákonů i transpozice evropské legislativy.
- Priority:
 - krácení práv zvláště zranitelných obětí,
 - přiznávání odměn zmocněncům.

Kateřina Šlesingerová (Probační a mediační služba)

- Zastupuji ředitelku Gabrielu Slovákovou.
- Práce s oběťmi je součástí naší práce (i v kontextu práce s pachatelem).
- Chceme spolupracovat na tom, aby se pomoci dostávalo skutečně všem obětem, důležitý je systémový přístup.

Veronika Andrtová (Dětské krizové centrum)

- Za nedostatek obecně i konkrétně pro dětské oběti vnímám nedostatek dat, nevíme, kolik obětí skutečně je.
- Narůstá skupina dětí, které na status oběti nedosáhnou.
- Nedostatek služeb pro dětské oběti – oběti musí někdy cestovat i několik hodin, aby se dostaly k relevantní službě (psychosociální poradenství, právní poradenství). Je potřeba též hlídat kvalitu služeb.
- Neexistuje povědomí dětí o svých právech. Příležitostí pro pozitivní změnu je mnoho.
- Další problém je nedostatečné financování organizací mimo velká města a financování ze strany Ministerstva spravedlnosti.

Markéta Hronková (La Strada)

- Věnujeme se obětem obchodování s lidmi.
- Chceme se soustředit na plné využívání práv zvláště zranitelných obětí. Praxe pokulhává (ze strany orgánů činných v trestním řízení nejsou prostředky ochrany využito naplno).
- Další problémy: Financování pomoci obětem, flexibilnější způsob vyplácení odměn zmocněncům.

Milan Šimek (Nejvyšší státní zastupitelství)

- Státní zástupce má velmi významnou roli, kdy může monitorovat, jak s obětí zachází policie v přípravném řízení i soud.
- Jako problém vnímáme opakované výslechy obětí a otázku, jak zdokumentovat jejich výslech, aby nemusel být opakován.
- Je potřeba sladit trestní řád se zákonem o obětech. Dále naplnit v praxi bezplatnou právní pomoc od zmocněnce pro zvláště zranitelné oběti.
- Dále je třeba upravit poučování a rozsah informací (zejm. dětské a dlouhodobě traumatizované oběti).
- Problém je také to, jak se informace z trestního řízení dostávají do mediálního světa (sekundární viktimizace).

Eliška Hronová (Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování před ESLP)

- Víťame vznik Výboru. Dostávají se k nám stížnosti u ESLP proti České republice v oblasti práv obětí. V uplynulém roce ČR prohrála 2 kauzy týkající se sexuálního zneužívání ze strany katolických kněží (*Y a Z proti ČR*), další případ probíhá proti dětské oběti (*M. proti ČR*). Problémy české úpravy do jisté míry napravily. ESLP je judikturně

v této oblasti aktivní. Mojí rolí je Výboru zprostředkovat aktuální závěry ESLP. Výbor může přispět k řešení identifikovaných problémů.

Kateřina Bělohlávková (Odbor prevence kriminality, Ministerstvo vnitra)

- Je nutný multidisciplinární přístup a systémová spolupráce při implementaci směrnice.
- Individuální posouzení potřeb obětí je velká výzva.
- Za prioritu považujeme online kriminalitu a ochranu dětí na internetu.

Jaroslav Hrabálek (Policie ČR)

- Garant pro práci s oběťmi v rámci PČR.
- Mezi nedostatky patří poučování obětí, doručování, nedostatečná včasnost poučení a jeho srozumitelnost. Na zlepšení srozumitelnosti i včasnosti pracujeme. V procesu je srozumitelné poučení pro dětské oběti (bylo představeno na Výboru pro práva dětí).
- Snažíme se též spolupracovat se zmocněnci obětí; policisté by měly vždy umožnit přítomnost zmocněnce zvláště zranitelné oběti u výsledku.
- Chceme dostat zvláště zranitelné oběti do zvláštních výsledkových místností.
- Mezi další problémy patří opakované výsledky nebo dlouhé čekací doby na znalecké posudky. Velmi náročné jsou pro nás přepisy výsledků – zatěžuje nás to časově.

Adéla Hořejší (advokátka)

- Měli bychom si nejdříve pojmenovat potřeby obětí (např. psychologická pomoc) a uvažovat nad různými nástroji, které tyto potřeby řeší.
- Je potřeba nastavit systém komunikace mezi trestním a civilním řízením, které nezaručuje obětem takový status jako trestní řízení.
- Je potřeba přiznat práva obětem porodnického násilí. Porodnické násilí není reflektováno v české legislativě, přestože k němu existuje rozhodnutí Ústavního soudu.

Petra Masopust Šachová (Institut pro restorativní justici)

- Kromě metod restorativní justice prosazujeme i obecnější restorativní princip napříč trestním řízením.
- Důležité je též financování organizací v oblasti práv obětí.
- Spolupracujeme s NSZ na vzdělávání státních zástupců,

Aneta Janigová (Oddělení trestní politiky a obětí, Ministerstvo spravedlnosti)

- Věnujeme se vězeňství, probaci a mediaci, dotační agendě, ale i právům obětí. Je to ohromný rozsah vzhledem k velmi omezenému personálnímu zabezpečení.
- Souhlasím s podněty, které zde zaznívají.
- Chceme upravit podmínky pro poskytování dotací. Očekávám, že brzy bude MSp moci představit dobré zprávy v oblasti financování. Připravují se nové koncepce rozvoje probace a mediace a vězeňství do roku 2035.
- Pomůže nám, když se podaří popsat bílá místa v systému poskytování pomoci obětem TČ. Je důležité společně táhnout za jeden provaz a nastavit meziresortní spolupráci. Navrhuji doplnění členů o MZd, MPSV a MŠMT.

- Vzhledem k existenci odborného panelu k problematice obětí trestných činů resortu justice je důležité vyjasnit si zaměření Výboru pro práva obětí tak, aby se jednotlivá témata neprojednávala duplicitně na dvou platformách. Zastoupení členů odborného panelu MSp a ÚV je skoro totožné. Chtěli bychom upozornit na možný překryt témat a pokud možno zvýšit efektivitu činností obou platform. MSp je bude v následujících setkání věnovat tématu poskytování peněžité pomoci a výsledky práce odborného panelu budeme sdílet na Výboru ÚV. Výbor vnímáme jako přínos ve smyslu větší meziresortní spolupráce.
- Nesmíme zapomínat na šíři problematiky, ve smyslu vnímání důležitosti všech skupin obětí (např. oběti dopravních nehod, podvodů, oběti trestných činů např. ve VTOS, apod.).
 - Klára Šimáčková Laurenčíková doplnila: MZd je členem, jen jsou dnes omluveni, MPSV zatím člena nevyslalo, MŠMT chceme ještě oslovit.

Michaela Roubalová (Institut pro kriminologii a sociální prevenci)

- Právům obětí se věnujeme v rámci výzkumu. Institut pro kriminologii a sociální prevenci je výzkumná instituce, kterou zřizuje Ministerstvo spravedlnosti.
- Hlavním problémem je nedostatek informací. Nevíme, kolik máme obětí, kolik obětí je zvláště zranitelných, jaké mají charakteristiky. Máme vysokou latenci u trestných činů, zvláště těch citlivých jako sexualizované násilí. Náš výzkum je jediným zdrojem komplexních informací.
- Klíčové je nastavení sběru a vyhodnocování dat a nastavení efektivního přenosu informací – vůči obětem (nedostatečné nastavení poučování) i vůči reprezentantům systému (chybí jednotný systém, aktéři o sobě navzájem nevědí).
- Dalším problémem je nedostupnost pomoci v regionech nebo nedostatečná osvěta.
- Nutné je posílit implementaci zákonů do praxe.

Markéta Sailer (Odbor prevence kriminality, MV)

- Podpora obětí je v přílišné míře kladena na policistu, bylo by vhodné, aby mohla podporu poskytovat i další osoba (např. poučování).
- Potřebovali bychom, aby policie sbírala data o obětech napadení, ne o objektech trestných činů.
- Chybí též informovanost veřejnosti o zákonu o obětech.

Kateřina Jirásková (Krajské státní zastupitelství v Brně)

- Jsem členka týmu města Brna pro boj s domácím násilím.
- Inspirace ze zahraničí: Ve Spojeném království má každá oběť jmenovaného spolupracovníka. Je otázka kapacit a financí.
- Byla bych ráda, kdyby se podařilo prosadit alespoň ty kroky, které udělat můžeme bez velkých nákladů. Všichni by si měli uvědomit, že oběť není důkaz.

Hana Jandová (Persefona)

- Věnujeme se násilí v blízkých vztazích a obětem sexualizovaného násilí. Vnímáme za důležité vyladění vztahů a kompetencí různých institucí, které se právy obětí věnují. Společná platforma je dobrý způsob, jak si toto zvědomit.
- Problémy spatřujeme v regionální nedostupnosti a nerovnoměrnosti služeb.
- Výbor by mohl zesílit hlasy obětí do společnosti, vyzdvihnout jejich postavení.

Kristýna Pešáková (Spondea)

- Nabízíme krizovou pomoc, věnujeme se ohroženým dětem.
- Nabízíme službu intervenčního centra (zaměřená na násilí v blízkých vztazích), pracujeme s těmi, kteří se násilím dopouštějí.
- Problém nedostupnosti služeb vnímáme mimo velká města i v Jihomoravském kraji.

Daniel Bartoň (advokát)

- Trápí mě promlčení v kontextu traumatických činů a nastavení lhůt pro oběti (např. 6 měsíční lhůta pro uplatnění náhrady nemajetkové újmy po státu).
- Dalším tématem je peněžitá pomoc obětem, registr poskytovatelů pomoci obětem TČ a reforma trestního příkazu (s ohledem na judikaturu Ústavního soudu).

Klára Kalibová (advokátka, Victima, In IUSTITIA)

- za Victima je pro nás klíčová otázka mezirezortní strategie pro práva obětí, která definuje potřeby a jak budou jednotlivými resorty naplňovány. Dále téma financování podpory obětí. Naplňování závazků v evropské směrnici selhává.
- Za In IUSTITIA je třeba se zaměřit na marginalizované skupiny a implementaci nového trestního zákoníku, pokud projde v Poslanecké sněmovně.

K. Š. Laurenčíková poděkovala členkám a členům za představení jednotlivých výzev. Velkým dluhem je řešení násilí ve virtuálním prostředí, zejména s ohledem na ochranu dětí v online prostoru.

Veronika Andrtová: vrátím se k tématu online kriminality na dětech. Jsme součástí evropského projektu, který sbírá data o tomto problému. Doplňujeme, co v oficiálních datech chybí.

Klára Kalibová zmínila, že napočítala 21 témat, kterým by se Výbor mohl zabývat.

K. Š. Laurenčíková navrhla se k seznamu témat, která zazněla (a budou v zápisu), vrátit na příštím zasedání a odprioritizovat ho, vytvořit zárodek strategie, akčního plánu.

Finalizujeme doporučení k dětem vězněných rodičů a chceme zahájit pilotáž ve spolupráci s dalšími aktéry. Závěry můžeme sdílet na příštím zasedání.

Daniela Konečná doplnila, že by na příště mohla být připravena komunikace jednotlivých priorit pro veřejnosti. Měli bychom do příště promyslet, jak témata prioritizovat.

Následně proběhla diskuze nad financováním, zejména určení výnosů ze sankcí v trestním řízení.

K. Š. Laurenčíková: Financování jsem řešila s panem ministrem Blažkem. Víc financí by mělo jít do práv obětí, méně zpátky do státního rozpočtu.

Petra Masopust Šachová: Co se vybere v trestním řízení nejde na pomoc obětem, ale propadne do státního rozpočtu. To by vyžadovalo drobnou legislativní změnu.

K. Š. Laurenčíková: je to uchopitelná a jasná změna, měl by z toho být podnět, kterým můžeme iniciovat změnu pro příští Poslaneckou sněmovnu.

D. Konečná doplnila, že se tématem zabýval ombudsman v šetření z vlastní iniciativy. Pokud částka není využita na odškodnění, propadne do státního rozpočtu. S novelou „Lex Anička“ dojde k částečnému zlepšení, které ale není dostatečné.

Milan Šimek: měli bychom zvážit prodloužení role zmocněnce, který je po vynesení rozsudku příliš krátký (4 měsíce).

K. Š. Laurenčíková: měli bychom komunikovat i s MPSV, měli bychom s nimi probrat zařazení podpory práv obětí do sítě "B" v rámci nově vznikající dotační politiky.

6. Nerespektování § 17 zákona o obětech trestných činů (hostka: Kateřina Jirásková, státní zástupkyně)

Kateřina Jirásková uvedla problematiku.

- § 17 zákona o obětech zaručuje, že oběti mají právo na žádost být vyslýchány odděleně od pachatele
- Policie postupně zavádí a využívá speciální výslechové místnosti, přemýšlí i o tom, jak zařídit, aby se oběť a pachatel nesetkali ani po výslechu, a to i bez žádosti oběti. U soudů se ta situace zákonem o obětech zlepšila, ale ne vždy. Zlepšilo se jednoznačně na Krajských soudech, na okresních soudech je situace horší. V první řadě je problém, že si oběť musí požádat sama (někdy podává státní zástupce).
- Osvícení soudci žádosti vyhoví, a to i když je takový výslech zejména ve starých soudních budovách složitější a časově náročnější. Někteří soudci však, i když oběť o takový výslech požádá nebo ho navrhne státní zástupce, s výmluvou, že to není možné s ohledem např. na technické či časové možnosti soudu, takový výslech neumožní. V praxi občas dojde k situaci, kdy soud zdůvodní svůj postoj například tím, že potřebuje vidět, že se poškozená (domácí násilí) pachatele skutečně bojí. Oběť je tak postavena před obviněného a jeho obhájce, zastrašená, což se odráží na kvalitě její výpovědi, zejména v situaci, kdy soudci umožní obhájcům klást až velmi, velmi necitlivé otázky, které přímo nesouvisí s trestnou činností, rozhodně není nutné, aby obhájce v plné jednací síni např. u trestného činu znásilnění kladl otázky na sexuální začátky poškozené či na počet jejích sexuálních partnerů v daleké minulosti. A to někdy za účasti veřejnosti, jejíž vyloučení soud nepovažuje za nutné. Okresní soudy přitom vzhledem ke své agendě kapacitu na oddělené výslechy mají.
- Oběti stále nevědí, že mohou právo čerpat.
- Mělo by být zakotveno jako povinnost pro všechny OČTŘ.

Petra Naskosová potvrdila, že v praxi k takovým excesům dochází.

K. Š. Laurenčíková označila problematiku za urgentní, které je třeba se věnovat a připravit k němu podnět.

Diskuzi doplnila Jana Čechová z Justiční akademie. Velkým problémem je stále fakt, že vzdělávání pro soudce není povinné.

Markéta Sailer doplnila, že došlo k novele zákona o přestupcích a na žádost oběti musí správní orgán přistoupit k opatření k zabránění jejího kontaktu s osobou, kterou označila za pachatele (§72a odst. 3, účinné od 1.7. 2025).

Markéta Hronková vyzdvihla význam zmocněnců od počátku řízení.

Daniela Konečná: právo na zmocněnce by bylo vhodné posílit i v národním plánu pro rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením.

Petra Naskosová: Česká advokátní komora připravuje vzdělávání koncipientů v oblasti práv obětí.